

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
EGÉSZ ÉVRE . 16.— K | FÉL ÉVRE . 8.— K
NEGYED ÉVRE . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ:
DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.
TELEFON 108-00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Szolgálati pragmatika.

Az állami, vármegyei és városi tisztviselők országos egyesületei e hónap 7-én a fővárosban gyűlést tartottak és elfogadtak egy határozati javaslatot, amelyet felirat kíséretében eljuttatnak a képviselőházhoz és a magas kormányhoz.

E határozati javaslatban a három egyesület sürgeti a magyar köztisztviselői kar szolgálati és jogviszonyainak törvényhozás útján való rendezését.

Az ország köztisztviselői évek óta sürgetik szolgálati és jogviszonyaik szabályozását, azonban az azóta sűrűn változó kormányoktól ebben az irányban ígéreten kívül egyebet nem kaptak.

Az állami pénzügyi tisztviselők szolgálati rendtartása régi keletű, elavult és magánhordja egy abszolutisztikus régi korszak emlékeit. A legnagyobb szükség lenne egy, a modern kor fejlődésének megfelelő, liberális szabályozásra, amely a magyar tisztviselői kar erkölcsi függetlenségét is biztosítaná.

A szolgálati és jogviszony rendezése csakis törvényhozás útján volna kívánatos, mert csakis ez a mód adhatna annak állandóságot és csakis ezen az úton volna a szabályozás véghezvitele általános megnyugvástkeltő.

Mi itt természetesen a dolog politikai vonatkozásaival nem akarunk, de nem is foglalkozhatunk. Azonban a kérdésnek olyan oldalával igyekszünk foglalkozni, amely talán az említettél sokkal nagyobb horderejű.

A szolgálati és jogviszony rendezése talán sehol sem olyan égető, mint éppen a bányászat és kohászat terén. Mégis azt kell tapasztalni, hogy a bányászati és kohászati köztisztviselők a többi köztisztviselők e közérdekű mozgalmától teljesen távoltartják magukat, minthabizony ők magukra nézve közömbösnek tartanák szolgálati és jogviszonyaik rendezését!?

A bányászatnak és kohászatnak itt is kitűnik csöndesen meghúzódó jellemvonása, amely magának él és igen nehezen érthető meg.

A bányászat- és kohászatban, mint termelési ágban, kellene, hogy mindig a leghelyesebb, leggazdaságosabb elv és a legrátermettebb egyén érvényesüljön.

Ez természetesen nincsen így. Ez az elv a magánvállalkozás életében még inkább megvalósul, mint azoknál az üzemeknél, ahol köztisztviselők vannak alkalmazva.

Ezt igen sokan annak tulajdonítják, hogy a magánvállalatoknál lévő bányászati és kohászati tisztviselő inkább függő helyzetben van, tehát nagyobb munkahatályt fog kifejezni, mint a köztisztviselő, aki a mai viszonyok között avval még inkább árt magának, hogyha igyekszik, mintha csak a bürokratikus formák között teljesíti kötelességét.

A dolog magyarázata nem egészen ez.

Igaz, hogy igen sok ember csak akkor viszi bele legjobb tudását a munkába, ha tartania kell az elbocsátástól. Azonban a bányászati és kohászati köztisztviselők igen nagy része azért nem dolgozik teljes képességével, mert a fennálló rendszer mellett nem dolgozhat.

A szolgálati rendszabály, rendtartás csakis arra jó a maga elavult intézkedéseivel, hogy azzal a köztisztviselőt meg lehessen piszkálni, de arra egyáltalán nem alkalmas, hogy a köztisztviselőt jogainak gyakorlása közben megvédje és jogot biztosítson neki arra, hogy legjobb tudásával szolgálja azt az állást, amelyben van, ha felebbvalójának véletlenül más a véleménye.

Egyszóval a szolgálati rendtartás alapján a felebbvaló mindig és föltétlenül érvényesítheti az akaratát, de ez a rendtartás nem biztosít jogot egy alantasabb tisztviselőnek, hogy a szolgálat érdekében még a legéletrevalóbb eszméjét is érvényesíthesse fölebbvalója még egy olyan rossz és káros törekvésével szemben.

Azért aztán a bányászati és kohászati közszolgálatnál is bekövetkezik az az üzemre föltétlenül végzetes dolog, hogy bizonyos ügyek csak bizonyos rangsorban lévőeknek jutnak elintézésre.

A rátermettség és hozzáértés a legtöbb esetben teljesen mellékes dolog. Hogy ilyen módon aztán eredményesen bányászni nem igen lehet, az egészen természetes.

A bányászatnál és kohászatnál, ami a közszolgálatot illeti, még nagyon sok dolog van az abszolút

korszakból. Évtizedeken keresztül idegenek dolgoztak ebben a két termelési ágban, akik teljesen jól érezték magukat abban a levegőben, amely a régi korból, a *Bach* korszakból a bányahivataloknál maradt.

Vannak negyven éven jóval túl szolgáló főnökök, akik még a hatvanas évek eszméit hordozzák keblükben. Tessék aztán ezek mellett modern üzemet teremteni. A meg nem felelő szolgálati rendtartás hiánya talán sehol sem oly káros, mint a bányászati és kohászati.

Különösen az előbbinél kiszámíthatatlan értékek pusztulnak el emiatt.

Ez is elősegíti fémbányászatunk hanyatlását.

A bányászati és kohászati különösen a fegyelmi jog és az áthelyezés kérdésének rendezése lenne elhalaszthatatlanul sürgős.

Kétségtelen, hogy különösen az előbbinél új, friss erők és mélyreható tervek képesek csak valamelyes gazdasági eredményt elérni. Azonban, aki a viszonyokat ismeri, az tudja, hogy mi sem nehezebb, mint éppen ezeket az új erőket és terveket a megfelelő helyen és időben alkalmazni. Ebben jelentékeny része van a szolgálati pragmatika hiányának.

Ma az alantas tisztviselő teljesen ki van szolgáltatva a főnöke szeszélyének. A főnök akkor indíthat alantasa ellen fegyelmit, amikor akar.

Amelyik köztisztviselő ellen pedig a mai viszonyok és szolgálati rendtartás alapján fegyelmit indít a főnöke, az még ha napnál világosabb is az igazsága, akkor is meg van halva.

Kell tehát, hogy a fegyelmi hatóságot egy független bíróság képezze. Csakis így lehet biztosítani a fegyelmi ügyeknél a pártatlan ítéletet.

A bányászati köztisztviselőnek ma főnöke véleményével szemben nem lehet véleménye, mert a főnöke abban a pillanatban bevághatja az előhaladását, amikor akarja. Természetesen azután a legtöbb köztisztviselő nem fog a hivatal, vagy mondjuk az állam bányászati érdekeiért küzdeni, hanem megadja magát.

A főnök fegyelmit indíthat ellene, áthelyeztetheti akkor, amikor akarja. Ez igen sok embert meglapulásra bír.

Aki ismerős az eldugottabb helyeken lévő bányatelepek viszonyaival, azok tudják, hogy micsoda joggal hatalommal fekszik rá egy-egy basáskodó főnök az alantasainak még magánéletére is.

Mi tisztában vagyunk azzal, hogy egy hivatalban vezetni kell valakinek, de teljesen vészthözönak tartjuk egy termelési ágban azt az elvet, hogy *csak*

a főnök ért valamihez és csak a rangidősebbnek lehet igaza. Ahol ez az egy fonákság uralkodik, egymagában is elég a gazdasági és szellemi csőd bekövetkezésére.

Okvetlen rendezni kell az áthelyezés kérdését is.

A mai állapotokra mi sem jellemzőbb, mint az, hogy a főnök akkor és azt helyezteti át, akit és amikor akar. Az, hogy mit szenvedhet az ilyen áthelyezésekkel az üzem, az teljesen mellékes.

Azért vannak aztán elképzelhetetlen esetek, amelyek szomorúan jellemzik az egész vezetést.

Aki például olcsóbb termelési módszert akar követni és véleményéért sikra is mer szállni, azt egyszerűen bedugják valamelyik hivatal pénztárába, és mint Madách bölcsét, borsóra térdepeltetik.

Aki különben jó vaskohász, arra rá kell bízni a fémbányászatot.

Ha valaki az ércelőkészítés terén szerzett magának tekintélyt, az bizonyára kitűnő szénbányász is lesz.

Akivel aztán végkép nem lehet boldogulni tettvágya és eredeti eszméje miatt, azt egyszerűen bevezénylik valamelyik csöndes sóhivatalba.

És mit tehetnek az ilyen intézkedés ellen az érdekeltek?

Béle kell nyugodniok, mert különben egzisztenciájokban támadják meg őket. Igen sok kiváló szakember kénytelen tűrni egy reánézve föltétlenül terhes hivatal, vagy megbízatás nyügét, mert belekerült abba a malomba, amelynek kerekai kimélettlenül összemorzsolják, ha saját esze és akarata szerint kézdene dolgozni.

Nagy reorganizálásra van szükség nemcsak a termelési módszerek megváltoztatásánál, hanem a bányászati és kohászati köztisztviselők szolgálati viszonyaink rendezésénél is.

Új rendezés nélkül hiába van ebben a tiszteletreméltó karban annyi alkotásra, vezetésre képes egyén.

Ezeknek minden jószándéka megtörik egy néhány igazán kicsike-kis bürokratán, aki véletlenül nagyon fontos állásba került.

Mi elismerjük azt, hogy vezetés, főlebbvaló nélkül és engedelmisség nélkül nem lehet, azonban a szolgálati rendtartást úgy kell megváltoztatni, hogy az üzem érdekében minden hasznavehető erő és értékes törekvés érvényesülhessen. Ma a legtöbb kezdeményezés azon feneklik meg, hogy a közvetlen főnök vagy még magasabb valaki nem ért a dologhoz.

A fegyelmi eljárás megváltoztatásával és az áthelyezés kérdésének rendezésével egészen más állapotokat lehetne teremteni.

Luftfilter

G. A. Schütz

Maschinenfabrik
Abt.: Luftfilterbau

Wurzen, Sa.

baut als

besondere

Spezialität

Igen sok erő, elnyomott tehetség érvényesülne az üzem, a termelési ág föltétlen nyereségére. Ma, aki teremtő gondolattal a fejében lázong, azt elnémitják egy tendenciózusan vezetett fegyelmi eljárással, amelynek már pusztá elrendelésével anyagi javadal-mazásának egy részét is megvonják az illető szak-tisztviselőtől.

Nagyon természetes, hogy ilyen körülmények között mélységes a hallgatás ott is, ahol az ellen-veleményre égető szükség volna.

Egy helyesen megalkotott szolgálati pragmatiká-vál erkölcsileg független és minden helyes gondola-tát, tervét érvényesíthető tisztviselői kart kell terem-teni a bányászati és kohászati közszolgálatban is!

Ez a legelső életérdeke különösen az állami bányászatnak, amelynek anyagi és szellemi csődje máskülönben sokáig föl nem tartóztatható.

Az államnak ezekben a termelési ágakban nem-csak erkölcsi kötelessége, hanem materiális érdeke is, hogy tisztviselőinek a mainál megfelelőbb szol-gálati rendtartást biztosítson.

Utóvégre nem az a lényeges, hogy a mindenkori főnök élet és halál fölött rendelkezzen, hanem hogy az üzem érdekében minden életrevaló gondolat érvé-nyesülhessen, még ha nem is találkozik az mindig a főlebbvalók tetszésével.

Mi elismerjük, vannak liberális vezetők, akikkel öröm együtt dolgozni. De a mai rendszer végtelenül kedvez a főlebbvalók önkényének

Az új szolgálati rendtartással el lehetne azt érni, hogy törekvő, erkölcsileg független, gerinces köztiszt-viselők álljanak az államnak, megyének és városnak rendelkezésére, akik képesek lennének nagyobb gaz-dasági tervek kivételére.

Csakis ilyen szolgálati viszony mellett lehetne az igazán tehetséges egyéneknek a megfelelő álla-sokba jutni.

És nem esnék meg az a minősíthetetlen eset, hogy az alkotásra képes, eredeti köztisztviselők nem használhatnak a félig-meddig züllésnek indult terme-lési ágak, mert zord, de annál kisebbkaliberű főnö-kök egyszerűen bedugják őket valamelyik pénztárba, vagy a sóbányahivatalba

✂ HAZAI HIREK. ✂

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejárt, hogy b. előfizetésüket meghosszabbítani szíveskedjenek, nehogy a lap további szét-küldésében fennakadás történjék.

Urbán Béla m. kir. főbányabiztos a jövő hét folya-mán ellenőrzési szumlóra a besztarcebányai kerületbe fog utazni.

Áthelyezés. A selmecebányai m. kir. bányagazgató-ság *P. schl* László hodrusbányai bányahivatali és *Hontsár* Sándor selmecebányai bányahivatali műveze-tőket kölcsönösen áthelyezte.

35. év után . . Lapunk 8 számában megjelent vezércikkünkro kaptuk az alábbi levelet, amely kifej-tett álláspontunkat megerősíti s amelynek egész terje-delmében helyt adunk.

Nagyságos Szerkesztő Ur! Engedje meg, hogy „A bánya” f. évi február 22-iki számában megjelent „Harmincöt év után” című cikkéhez néhány megjegy-zést fűzhessünk és tisztelettel kérjük, hogy szívesked-jék b. lapjában e néhány sornak helyet szorítani.

Teljesen egyetértünk a cikkben lefektetett elvekkel és megöngedjük, hogy vannak kivételes szervezetek, amelyeknél még a 60—65 évben nem mutatkozik a szellemi hanyatlás. Vannak kivételes tehetségek, akik ugyszólván pótolhatatlanok, akik termelő erőből izzanak még élemedett korukban is, hogy az ilyen egyénekből igazán kár lenne az illető bányászati és kohászati ágat megfosztani, sőt megtoldjuk ezt még azzal is, hogy a kincstári főbányászatnál stb.-nél éppen a sanyaru javadalalmazás és mostoha előléptetési viszonyok miatt nem kapnak elegendő fiatal tisztviselőt, úgy hogy pl. az 1913. évben rendszeresített 19 gyakornoki állásból az idő szerint csak 10, a 36 segédmérnöki állásból pedig csak 26 van betöltve és így a kincstár mintegy rá van utalva, hogy a 35 évi szolgálat után még tovább szolgálni kívánó és arra *alkalmas* egyéneket megtartsa.

Meg van azonban a lehetőség arra, hogy az ily továbbszolgáló egyéneket a *többi tisztviselők sérelme nélkül* tartsák meg a szolgálatban.

Nem kell egyebet tenni, minthogy ezen *tovább-szolgáló tisztviselőket kivegyék a rendszeresített statusból és mint számfelettiakat tartsák nyilván*, sőt megadhatják nekik azt a lehetőséget is, hogy mint ilyenek *magasabb fizetési fokozatokba és osztályokba* léphessenek.

Ily módon megszűnmék az az anomália és sérelem, hogy a magasabb fizetésű osztályokba sorozott tovább-szolgáló tisztviselők fiatalabb kollégáik elől elzárják az előhaladás útját.

Nagyon természetes, hogy a 35 éven túl szolgálókat — még ezen megoldás mellett is — szigorú felsőbb bírálatnak kellene alávetni és ezen kedvezményt csakis azokra kiterjeszteni, akiknek távozása valóban veszte-séget jelentene az állami főbányászat stb. számára.

Midőn még nagyságos szerkesztő urnak nyílt, bátor és önzetlen fellépéseért az állami bányászati stb

tisztviselők nevében hálás köszönetet mondunk, felkérjük nagyságodat, hogy érdekeinket továbbra is lankadatlanul képviselni méltóztassék.

Fogadja nagyságos szerkesztő ur kifejezett nagybecsülésünket. *Több állami bányamérnök.*

A bányamunkások külföldre csábítása ellen. A Magyar Bányá- és Kohóvállalatok Egyesülete felhívta a belügyminiszter figyelmét arra a körülményre, hogy egyes hazai bányavidékeken külföldi ügynökök a bányamunkásokat csalárd ígéretekkel kivándorlásra csábítják. Az egyesület beadványa szerint gyakori az az eset is, hogy külföldre vándorolt munkások visszatérésük és letelepedésük után üzletszerűen foglalkoznak azzal, hogy külföldi bányák számára hazai munkásokat szerezzenek, sőt sok esetben csak e célból települnek vissza Magyarországra. Minthogy hazai bányászatunk igen érezhető munkahiánnyal küzd és a bányamunkások kivándorlása növekedő irányzatot mutat, a belügyminiszter figyelemmel a bányászat fejlődéséhez fűződő nemzeti és közgazdasági érdekekre, körrendeletet bocsátott ki, amellyel valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét felhívta, intézkedjenek az iránt, hogy a bányamunkásokat toborzó ügynökök üzelmekben lehetőleg meggátoltassanak, illetőleg, hogy amennyiben az 1909. II. t. cikk értelmében büntetendő kivándorlásra csábítás jelenségeit állapítanak meg, a megtorló eljárás iránt az intézkedések késedelem nélkül megtétesse. Olyan esetben, ha bányamunkások a valamely európai államba egy évnél rövidebb időre meghatározott munka teljesítése végett távozókkal szemben követendő eljárás tárgyában a múlt évben kiadott belügyminiszteri körrendelet értelmében szerződéseik láttamozását kérik, az elsőfoku közigazgatási hatóságoknak is mindenképp meg kell vizsgálniuk, hogy a bányamunkások külföldre való távozása nem titkos ügynökök működésének következménye-e.

A Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya március hó 21-én az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben rendkívüli közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal: Titkár jelentése. Marton György jelentése az ügyrend megváltoztatásáról kiküldött bizottság működéséről. Az ügyrend tárgyalása és elfogadása. Alelnök, pénztáros és választmányi tagok választása. Két tag küldése az anyaegylet választmányi ülésére. Indítványok.

Ügyrend tervezet: Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület budapesti osztályának ügyrendje. 1. *Az osztály címe és székhelye.* Címe: „Az országos magyar bányászati és kohászati egyesület budapesti osztálya.” Székhelye: Budapest. Az egyesület alapszabályai általában az osztályra nézve is érvényesek a jelen ügyrendben foglalt kiegészítéssel. 2. *Az osztály tagjai.* Az osztály tagja csak az lehet, aki az országos magyar bányászati és kohászati egyesületnek tagja. Az osztály tagjai alapítók és rendesek. Alapító tag az, aki örök adományul legalább 100, száz koronát az osztály pénztárába befizet. A rendes tag mindaddig, míg az osztályból való kilépését be nem jelenti, évenként 4, négy korona tagzági díjat fizet. A felvétel egyszerű jelentkezés útján történik. 3. Az

osztály tisztviselői. Az osztály élén az elnök és egy alelnök áll; többi tisztviselői: a titkár, a pénztáros, a gazda, aki egyszersmind ellenőr is és aki a titkár akadályoztatása esetén helyettesíti. A tisztviselőket a közgyűlés titkos szavazással, viszonylagos szavazattöbbséggel 3 (három) év tartamára választja. 4. *A titkár.* A titkár végzi a levelezést, a gyűléseken vezeti a jegyzőkönyvet, kibocsátja a meghívókat, gondoskodik az elnökkel előadások tartásáról, szerkeszti az osztály részéről közzéteendő cikkeket és közleményeket, kezeli és megőrzi az osztály irományait, nyilvántartja az osztály tagjait, az újonnan fölvetett tagokat az ügyrend megküldésével felvételükről értesíti. 5. *A pénztáros.* A pénztáros a gazda ellenőrködése mellett kezeli az osztály pénzt, beszedi a tagsági díjakat, pontos számadást vezet a bevételek és kiadásokról, nyilvántartja a tagok tagdíjtartozásait, gondoskodik az osztály pénzeinek gyümölcsöző elhelyezéséről. Fizetést az elnök utalványozására teljesíti. 6. *A gazda.* A gazda szükség esetén helyettesíti a titkárt, ellenőrzi a pénztár kezelését, a számadások pontos vezetését, gondoskodik a titkárral együtt az osztály gyűléseinek és kirándulásainak rendezéséről. 7. *Tiszteletdíjak.* A titkár évi 120, egyszázhusz, a pénztáros pedig évi 80, nyolcvan korona tiszteletdíjat kap félévi részletekben. 8. *A választmány.* Az osztály kebelében a felmerülő kérdések előzetes tárgyalására választmány alakítandó, melynek hivatalból tagja az osztály mind az öt tisztviselője, kikhez a közgyűlés még hét rendes és három póttagot választ. A választmány megbízása 3 (három) év tartamára szól. A választmányt az elnök, akadályoztatása esetén az alelnök a szükséghez képest hívja össze. 9. *Az osztály gyűlései.* Az osztály lehetőleg hónaponként egyszer gyűlést tart, melyen az osztályt érdeklő mindegyik ügy tárgyalásra kerül. Az év első negyedében tartja az osztály évi rendes közgyűlését. Felolvasással kapcsolatos gyűlésekre és kirándulásokra az osztály tagjai vendéget is jelenthetnek be. 10. *Az osztály feloszlása.* Az osztály feloszlik, ha azt egy hónappal előbb a cél megjelölésével kibirdetett közgyűlésen a tagok kétharmada kimondja. Ha ennyien jelen nincsenek, a fenti módon újból összehívott közgyűlés szótöbbséggel határoz. Az osztály esetleg fenmaradó vagyona (pénze és iktára) az anyaegyesületnél letétbe helyeztetik, mely annak gyümölcsseit mindaddig élvezi, míg a budapesti osztály újból meg nem alakul. Kelt Budapesten, 1914. évi március hó 5-én. *Az ügyrend megváltoztatására kiküldött bizottság.*

A Felsőmagyarországi bányá- és kohóü részvénytársaság legutóbbi közgyűlésén az elnök bejelentette a részvényeseknek, hogy a legközelebbi években a társaság nem lesz abban a helyzetben, hogy vállalat tartalékaiból a részvényeseknek visszafizetéseket oszkoztasson. Tudvalevő ugyanis, hogy a társaság a tartalékból 1908-ban 50, 1909-ben 50, 1910-ben 30, 1911-ben 30 és 1912. évben ugyancsak 30 koronát visszafizetett a részvényeseknek, aminek következtében például 1912-ben a részvényesek 17^{1/2}% os osztalékot kaptak. Így azután csak természetes, hogy a társaság részvényeseknek árfolyama állandóan emelkedett, úgy hogy az ezévi közgyűlés előtt a részvények 860 koronán állottak. Mióta nyilvánosságra került, hogy egyelőre újabb tartalék visszafizetések nem lesznek, a részvények árfolyama is hanyatlott. Az utolsó napokban a részvények árfolyama 85 koronával esett.

Csáki és Herbst

műszaki nagykereskedése, bányászati és kohászati cikkek.

Budapest, V
Országház-tér 4.

A Magyar Általános Kőszénbánya R.-t. tatabányai üzeménél a X. és XI. aknáktól az új telepi központhoz egy függősinpálya építését vették tervbe, miáltal a szállítás biztonsága és intenzitása lényegesen fog emelkedni. Az új elektromos kapcsoló központ tervei teljesen elkészültek s rövidesen az építést is megkezdik.

A Hungária kőszénbányászat környei bányaműve viszonyainak és a kor követelményeinek mindenképpen megfelelő új szállítási, lőmesteri és szolgálati szabályzatot készített s ezek hatósági megerősítését kérte. Értesülésünk szerint rövidesen egy új társ pénztári szabályzatot is fog beterjeszteni megerősítés végett s az ebben lefektetett szabadelvű helyes intézkedések, a fenti szabályzatok és az üzemileg engedélyezett modern gépbereendezések révén a bányavállalat a modern bányászat sorába lép.

Teleszky a földgázról. Teleszky János pénzügyminiszter a képviselőház március 19-iki ülésén terjesztette be az állami költségvetés előirányzatát. Expozéjában sor került a földgázra is, amelynek további kihasználására 139.000 K-t, ipari felhasználásának tudományos fejlesztésére pedig 100.000 K-t fordít a kormány. A pénzügyminiszter szerint a földgáz Budapestre vezetése nem valósítható meg állami tőkével, hanem csak a magántőke igénybevételével. Egy tőkeerős angol csoporthoz fordultak, amely kedvet mutatott rá, hogy a földgáz Budapestre vezesse. A csoport a saját költségén elvállalta volna a tanulmányokat, ha előzetesen biztosítják róla, hogy a földgáz vezetése is reá fog bízható.

Ennek a nagyszabású üzletnek előre való lekötését — folytatta Teleszky — nem találtam felelősségemmel összeegyeztethetőnek. Megegyeztünk abban, hogy ha a tanulmányok eredménnyel végződnek és a szindikátus elvállalja a földgáz Budapestre vezetését, a tanulmányut költségeit ő viseli, hogyha pedig a szindikátus eredmény nélkül kutat, az állam viseli a költségeket.

Gyakran jelentek meg az újságokban különös érdektől sugalmazott cikkek amelyek azt mondták, hogy az amerikai szakértők nem érik a dolgukat és a szindikátus nem akarja vállalni a munkát. Ez nem igaz. A szindikátus meg akarta csinálni az üzletet, mert csak úgy küldte le mérnökeiket, mivel bízott az üzlet létesítésében. Én jobb mérnököket nem tudtam kikeresni, nem is vállalkoztam volna erre a munkára, mert bürokratikusan uton ugyancsak nehéz ezt tenni. Az amerikai szakértők megállapították, hogy eddigi kutatásaink a lehető legtökéletesebbek voltak, megerősítették a magyar

geológusoknak azt a fültevéését, hogy Magyarország területén igen jelentékeny gázlefordulásról van szó. A földgáznak Budapestre való vezetésében, sajnos, nem juttunk kedvező eredményre.

A nagy távolság, a vasárak drágasága és a vezetésre szolgáló csövek nagy ára, továbbá az a körülmény, hogy Budapesten és a nagy városokban a földgáz olymértű használatára, mint amekkora Amerikában van, számítani nem lehetett, azt idézték elő, hogy azok a nagy befektetések, amelyek a földgáznak Budapestre való bevezetésével járnak, nem fizetnék ki magukat. Így tehát le kell tennünk arról a reményről, hogy a földgáz Budapestre vezessék.

A helyzet úgy alakulhat, hogy ez végérvényesen nem válik lehetetlenné, ez idő szerint azonban nem célszerű. Azért én azt az álláspontot foglaltam el, hogy egyelőre a közelebb fekvő helyekre vezessük be a földgázt. Ezt az amerikai mérnökök is helyessnek találták.

Nem áll, hogy a szindikátusban levő egyének nem tudtak egymással megegyezni, vagy hogy a szindikátus egyes tagjai túlnagy előnyöket akartak volna maguknak biztosítani, avagy készakarva jutottak volna erre a kedvezőtlen eredményre. Ezért felajánlom előbb Kolozsvár, majd Marosvásárhely és Medgyes városoknak a földgáz-források gázát. A feltételeket a városokkal a tanácskozások során kívánom megállapítani. E tárgyalások során nem fiskális célokat fogok követni, hanem közgazdasági célok vannak előttem. A fő az, hogy leh. tővé tegyük a városi vezetéseknél az állam által bármikor történhet megváltás, a nélkül hogy a városok földgázfogyasztása kárát vallaná.

A pillisvörösvári sztrájk f. hó 12-én békességes megoldást nyert. Az elbocsátott munkások visszavételének követeléséről a munkások elállottak s rendes munkájukat ismét felvették. A munkabeszüntetés ténye annál sajnálatosabb, mert eltekintve attól, hogy azt komolyan számbavehető közgazdasági és szociális érdek kellőleg nem indokolta, a munkásság 9 napi sztrájk alatt kerek számban 500 sztrájkolóval 4500 munkanapot és körülbelül 18.000 K bérkeresetet veszített.

Elhanyagolt bányatelek. A Szt. György Liliecs cégű bányatársaságnak Al-ófehérmegyében, Verespatak község határában fekvő (Szt. Georg védnevű) bányatelek állandóan elhanyagolt lévén, a zalatai bányakapitányság 15 korona másodfoku pénzbírsággal fenjti a vállalatot. Az üzem további elhanyagolása esetén elvonják a bányajogositványokat.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság

BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: — 60-11, 60-12, 60-13, 60-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösrézhuzaok, okonitvezetékek, ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ szerelvények stb. ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Szerencsétlenség. A pécsbányatelepi András-aknában a múlt héten halálos szerencsétlenség történt. A hatodik szint rakodóján dolgozott Székely Ferenc 47 éves pécsi bányamunkás. Sziksz János egy megtelt csillét helyezett el a felvonón, a csille azonban kisiklott. Székely ekkor a kosárba ment, hogy a csillét beemelje. Ebben a percben Marlach Vilmos buktatómunkás jelt adott a felvonó elindítására; ez okozta a szerencsétlenséget. Székely ugyanis, aki épp a csille rendes beállításán fáradozott, azzal együtt lezuhant és borzalmas sérüléseket szenvedett. Medence csontjai, gerince, mellkasa összetörték és néhány perc alatt kiszexvedett. Marlach azzal védekezik, hogy ő néhány percre eltávozott a felvonótól, amikor visszatért, Metelka Antal, aki helyettesítette, azt mondta neki, hogy a gép már elindítható s ő erre jelt is adott az indításra. A vizsgálat folyamatban. A szerencsétlen Székely Ferenc az Ullmann telepen lakott, özvegye és két gyermeke maradt vissza.

A Skoda-művek osztaléka. A Skoda-művek igazgatósága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a tavalyi huszonnyolc korona (14 százalék) osztalék helyett ezidén harminc korona, tehát 15 százalékos osztalékot ad. A tiszta nyereség 7,027.169 korona a tavalyi 5,389.356 korona helyett.

Szállítások. Szén. A pozsonyi m. kir. folyamémérnöki hivatal kezelése alatt álló gőzösök és kotrók üzemben tartásához az 1914., 1915. és 1916. év folyamán szükséges, évenként mintegy 30.000 q, összesen tehát 90.000 q rostált aknaszén szállításának vállalása adása céljából a pozsonyi folyamémérnöki hivatal április hó 4 én versenytárgyalást tart. — A Győr—sopron—ebenfurti vasutnak f. évi június 1-étől jövő évi április hó végéig mintegy 1200 tonna, szobafűtésre alkalmas, legjobb minőségű felső-, esetleg alsósziléziai avagy valamely megfelelő minőségű magyar kockaszénre van szüksége. Az egységárak április hó 5-éig közlendők az üzletigazgatósággal.

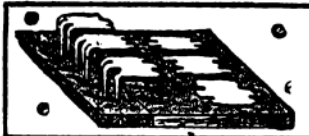
✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Petroleumkutatások Törökországban. Konstantinápolyban ottománokból álló vállalat alakult, mely kezébe veszi a különböző tartományokban levő petroleumforrások kiaknázását. A társaság élén Ghazi Muktár pasa, a berlini török nagykövet apja áll.

Az Egyesült Államok vas- és acélipara. Az Egyesült Államok nyersvastermelése az 1912. évben 29,600.000 tonnára rugott, az előző év 23,649 574 bruttótonnával szemben. Acélingotból kerek 30¹/₂ millió bruttótonnányi mennyiséget termeltek. Az a körülmény, hogy az acélttermelés a nyers vasét meghaladta, a két iparág kedvező helyzetének legjobb bizonyítékául szolgál. Egyébként az év végével újabb acélgyárak létesítése van folyamatban, amelyek üzembehelyezése esetén az acélgártásnak további kerek 3 millió tonnával való fokozása várható.

Az év elején a nyersvastermelés csak igen vontottan haladt s ha ezen mód folyt volna tovább, úgy mindössze 25 millió tonnára rugott volna. Az acélipar számára igényelt nyersvas iránti kereslet azonban oly gyorsan és jelentékenyen emelkedett, hogy az év folyamán 11 új (évi 1,200 000 tonna termelési képességgel bíró) kohó üzembe helyezése vált szükségessé s az esztendő vége felé még további 7 kohó felállítása volt folyamatban, amely utóbbiak évi termelési képessége kerek 900 ezer tonnára rug. Miután pedig az acélttermékek iránti kereslet tartós volt, emellett számos rendelés érkezett s ezenfelül még nagyszabású kötések voltak kilátásban, a termelés további fokozása várható.

A 2,700.000 tonna acélsin szállítására szóló rendelések, vasuti kocsik s egyéb vasuti anyagok, valamint szerkezeti acél szállítása pedig teljesen elegendők voltak arra, hogy az északamerikai vas- és acélipart az 1913. év első felében is foglalkoztassák. Így a jelentős évében 250 ezer vasuti kocsit rendeltek meg, amely számból azonban csak 155 ezer készült el és került szállításra s megjegyzendő, hogy az acélból készült vasuti kocsik iránt mutakkozó nagyfokú kereslet követ-

"ZICK-ZACK" SZIJKAPCSOK

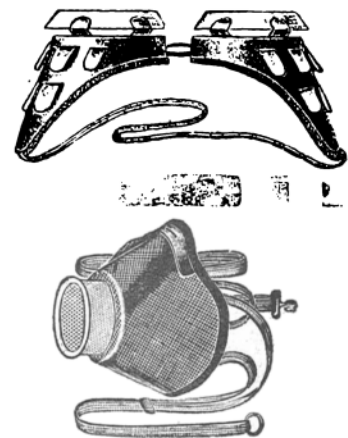
a legjobb összekötő kapcsok mindennemű hajtószijsra. — Próbamintákat díjtalanul küld
 (1143/22) **FRANZ KÜSTNER Dresden-N.**

Szemüvegek. — Orrcsipetők. — Távcsővek. — Látcsővek. — Hőmérők. — Barométerek. — Nedvességmérők. — Fajsúlymérők. — Pyrométerek. — Registráló légsúlymérők. — fesszérők. — hőmérők és húzatmérők. — Mérnöki műszerek. — Rajz- és mérőeszközök. — Rajzasztalok. — Iránytűk. — Präcisios anemométerek. — Védőszemüvegek. — Légzészvédők. —

Arjegyzekek, ajánlatok azonnal küldetnek.
LIBÁL ÉS MÁRZ
BUDAPEST.

Főüzlet: Teréz-körut 54. szám
Fióküzlet: VIII., József körut 77-79.
 Alapították 1846-ban. Telefon: 99-56 és József 49-39.

keztében a nyugati államokban le ő, valamint a chicagói és pittsburgi kerületbeli acél'emezgyárak és nagy hengerművek ezidőszerint nagyobb rendelésekkel bírnak, mint aminőknek jelenlegi termelési képességükkel megfelelni képesek.

Az acélgépjárművek árának alakulása a jelentős évének első felében nem volt kielégítő s az acéltröszt („United Steel Corporation“) nem ért el oly nyereséget, hogy az osztalék kifizetésén kívül, melyet természetesen nem óhajtott kisebbiteni, még módjában állott volna üzemének bővítéséről is gondoskodni. Az 1911. évi alacsony árak, melyek még a jelentős évének első felében is megmaradtak, az üzletmenetet oly irányban hangolták, hogy az árkonjunktúra is nemsokára javult. A szerkezeti acél fontjának 1:10, sőt némely esetben 1:05 centes ára ugyanis tulságosan csábító alkalom volt árira, hogy némely későbbi időpontra tervezett építkezés már most foganatba vétessék. Számos építési vállalkozó ki is használta ezt a kedvező alkalmat s az acélgépjárművek iránti kereslet s ezzel együtt természetesen ezek ára lassan emelkedett, a megrendelések mérve pedig növekedett. Az acélrudak, lemezek, pléhék és szerkezeti anyagok (melyek körülbelül a hengerművek termelésének 50%-át képviselik) ára januártól októberig tonnánként átlag 7–8 dollárral emelkedett s így az említett fontonkénti 1:05–1:10 centes árak fokozatosan 1:40–1:50 centig emelkedtek, míg az évi átlagos ár 1:20 cent volt.

A francia bányászok nyugdíja. A francia képviselőház és szenátus elfogadta a bányászok aggóri nyugdíjára vonatkozó javaslatot. A törvényből ki vannak zárva az érc- és palakóbányászok. A közmunkaügyi miniszter kijelentette, hogy ha a nyugdíjjáradék nem érné el a 730 frankot s az özvegyi nyugdíj a 365 frankot, a hiányt az állam fogja pótolni s hogy eziránt a kormány rövid idő alatt törvényjavaslatot fog bete-

jesztetni. A teljes nyugdíj 55 éves korban kezdődik, 30 évi munka után, melyet az illető francia bányákban töltött el. Teljes munkaképte'onség esetén rokkantsági járadék jár. Az állam minden francia bányásznak, aki 55 évét betöltötte s 30 évet dolgozott, 100 frank évi pótlékot ad.

Német nyersvas Oroszországban. Az orosz belföldi kohók nem bírják kielégíteni a nyersvas növekvő szükségletét. Az orosz kormány enged a vasiparosok kérelmének és leszállítja a nyersvas vámját. A napokban várható már egy ukáz, mely 250.000 tonna német nyersvas vámját 80 márkáról leszállítja 40 márkára. Megjegyzendő, hogy 1913-ban csak 2002 tonna nyersvasat szállítottak Németországból Oroszországba, míg 1912. évben 30.241 tonnát.

DEUTSCHER BERICHT. INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Ungarländischer Berg- und Hüttenverein. Die Sektion Budapest des Ungarländischen Berg- und Hüttenvereins hielt jüngst unter lebhafter Beteiligung der Mitglieder ihre Jahresgeneralversammlung, in der Präsident Arpád Zsigmondy den Vorsitz führte. In seiner Eröffnungsrede wies der Präsident auf die im abgelaufenen Jahre vorgefallenen wichtigeren Ereignisse auf dem Gebiete des Bergbaues hin. Die im vorigen Jahre veröffentlichte Schätzung des Kohlenvorrates sämtlicher Länder der Erde ergab, dass der Kohlenschatz Ungarns $\frac{1}{2000}$ jenes der ganzen Erde, $\frac{1}{700}$ jenes von Europa und $\frac{1}{40}$ jenes der Monarchie, inbegriffen Bosnien und die Herzegovina, beträgt. Der Wert der Einfuhr von Steinkohle und Koks erreichte 1913 bereits 100 Millionen Kronen. Der Kohlenvorrat Ungarns dürfte in zirka 100–120 Jahren erschöpft sein und wird das Gesamtbild Ungarns einen vom jetzigen verschiedenen Charakter gewinnen und entweder eine Feinindustrie, welche nicht viel Betriebskraft benötigt, oder der Ackerbau präponderant sein. Dieses Zukunftsbild dürfte dann eine Änderung erfahren, wenn die staatliche Bohrung bei Csacza in Nordwestungarn die östliche Forsetzung, wenn auch nur eine Separatbecken der schlesischen Kohle erschliesst. Die Daten der Kohlenproduktionen der einzelnen Länder der Erde zeigen, dass ab 1898 die bis dahin noch führende Rolle Englands an die Vereinigten Staaten Nordamerikas, die bis 1912 zweite Stelle Englands der Kohlen produzierenden Staaten Deutschland abgegeben worden ist. Bis 1889 hatte noch England die führende Rolle in der Eisenerzgewinnung, wurde jedoch 1895 von den Vereinigten Staaten Nordamerikas und von Deutschland und 1910 von Frankreich überholt. Ebenso verlor England Ende des vorigen Jahrhunderts die führende Rolle als salzproduzierender Staat. Dies sind weitgeschichtliche Tatsachen, die gleichbedeutend sind mit den Folgeerscheinungen grosser Schlachten. Mit Erschöpfung der heimischen Kohlenlager wird Ungarn hauptsächlich auf die schlesische Kohle, welche auf zirka tausend Jahre und darüber vorrätig ist, angewiesen sein. Die Eisenerzausfuhr Ungarns verringerte sich erfreulicherweise ab 1909 von 792.000 Tonnen auf 546.920 Tonnen 1913. In seiner Eröffnungsrede stellte der Präsident die Forderung auf, dass die Regierung, wenn die heimischen Ingenieure zu den Erdgas-

Eredeti
BLACKMAN & KEITH
VENTILÁTOROK
EXHAUSTOROK, FUVÓK.
minden célra
Magyar Szellőző Művek
BUDAPEST, VII., ARÉNA-ÚT 80.
Telefon: JÓZSEF 26-56

expertisen der Amerikaner schon nicht berufen wurden, das Exposé veröffentliche, was lebhaften Anklang fand. Redner verwies hierauf auf die Aufgaben der Zukunft des Vereins als: Mitwirkung bei der Reform des Kranken- und Unfallgesetzes, Urgierung der Schaffung des neuen Berggesetzes, intensivere Kultivierung der bergwirtschaftlichen Fragen und Reorganisierung des Berg- und Hüttenmännischen Vereins in capite et membris. Nach der von den Mitgliedern mit lebhaftem Beifall aufgenommenen Rede wurden laufende Angelegenheiten der Sektion erledigt und zum Sekretär E. v. Tassonyi und zum Hauswart L. v. Hajdu gewählt. Schliesslich wurde über Antrag des Bergdirektors Vizer beschlossen, alljährlich für die Prämierung des besten in der Sektion gehaltenen Vortrags eine 100 Krone wert repräsentierende Medaille zu stiften.

Die Allgemeine ungarische Kohlenbergbau A.-G. hat bei ihrem Betriebe Tatabánya von den Schächten X und XI zur neuen Zentrale den Bau einer Schwebebahn projektiert, wodurch die Sicherheit und Intensivität der Lieferungen bedeutend in Schwung geraten werden. Die Pläne der elektrischen Verbindungs-Zentrale sind bereits fertig und in Kürze beginnt man auch mit dem Baue.

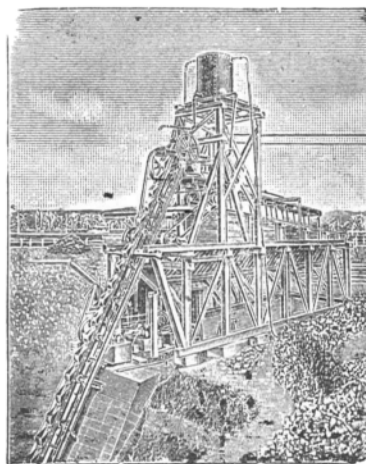
Reduzierung eines Bergwerksbetriebes. Wie ver'autet, soll der Eigentümer des in Öribánya (Felsőörrer Bezirk) befindlichen Antimon-Bergwerkes, ein Wiener Unternehmer, sich mit Rücksicht auf das seit Jahren konstatierte Defizit mit der Idee tragen, von den 200 beschäftigten Arbeitern zumindest 120 zu entlassen. Der Besitzer wolte schon längst den Betrieb des Bergwerkes reduzieren, liess sich aber stets von sozialen Gesichtspunkten leiten und verschob die Reduzierung, so lange es nur ging. Die Nachricht hat in der genannten Gemeinde äusserst deprimierend gewirkt. Es war auch die Rede von der gänzlichen Auflassung des Bergwerkes, allein an kompetenter Stelle eingezogene Informationen bestätigen, dass es sich nur um eine Reduzierung der Arbeitskraft handle.

Neues Bergwerkunternehmen. In Budapest wurde unter dem Titel: Orsovaer- Dunatölgyer Bergwerks A.-G. eine neue Aktien Gesellschaft mit einem Grundkapital von K 600.000 gegründet. Der Zweck des

neuen Unternehmens ist die Ausbeutung der bei Orsova und in der Gegend von Dunatölgy gelegenen Kalkstein-, Kohlen- und Eisenerzlager. Das Gebiet umfasst cca. 38.000 Katastraljoch und ist der Grund zum grössten Teile in Privatbesitz. Das Aktienkapital soll bei Übernahme der Gründe durch die Neue Aktiengesellschaft wesentlich erhöht werden. Dies dürfte schon in allernächster Zeit der Fall sein.

Neugründungen. Unter dem Titel *Ungarische Zinnhütte Emerich Lossinszky* wurde in Budapest, V., Ujpesti-Bezirk ein neues Unternehmen handelsgerichtlich eingetragen. Inhaber desselben ist Herr Ing. *Emerich Lossinszky*. Unter der Firma *J. Mayer, Kleinbahnen- und Transporteinrichtungen* wurde in Budapest, *Váci ut 69*, den Lokalitäten der gewesenen Budapester Pumpen- und Maschinen-fabriks A. G. ein neues Unternehmen protokolliert. Der Besitzer der neuen Fabrik war zuletzt Prokurist der Eisenbahnindustrie A.-G. und hat in dieser Stellung, sowie bei erstklassigen in- und ausländischen Firmen ausgedehnte Kenntnisse erworben, welche dem neuen Unternehmen zugute kommen werden.

Mindennemü szállítóeszközöket és szállítóberendezéseket

gyárt
speciális kivitelben:

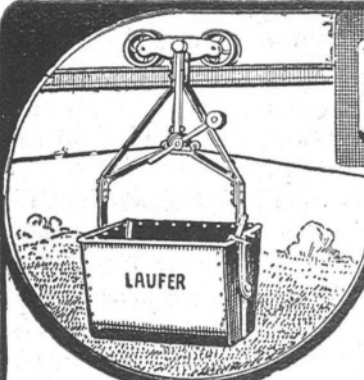
**Gebr.
Commichau**

Inh.: A SPAHN.

Gépgyára:

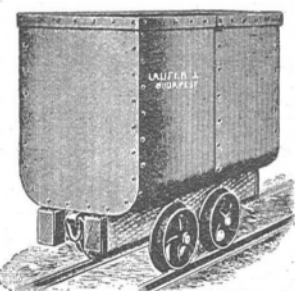

**NESTOMITZ
a. ELBE 53**

Katalógus, költségvetés díjtalanul b. Aussig. (1018|II)

LAUFER

GÉPGYÁR

*Budapest VII.
Palotai-út 1511.
Telefon. 75-40.*

*Hőtelpályák.
Kisvasutak.
Bányakocsik.*